

HÍREK, BESZÁMOLÓK

A GES KFT. JUBILEUMA

A Geofizikai Szolgáltató Kft. 2002. november 22-én ünnepelte első szakmai elődje, a MASZOLAJ Rt. Geofizikai Vállalat alapításának 50 éves évfordulóját. Az ünnepi előadósülésre a Magyar Tudományos Akadémia székházának dísztermében került sor. Az elnökségben helyet foglalt dr. DANK Viktor egyetemi tanár, dr. BODOKY Tamás, a Magyar Geofizikusok Egyesületének elnöke, BOKOR Csaba, a MOL Rt. KTD ügyvezető igazgatója, dr. MESKÓ Attila, az MTA elnökhelyettese és KASZÁS László, a GES Kft. Megbízott ügyvezető igazgatója mint házigazda.

Az elnökség asztala

50 évvel ezelőtt, pontosabban 1952 októberének első napjaiban költözött az előrelátó szervezőmunkával összeállított személyzet a Szent István körüti MASZOLAJ-székházból a Gorkij (korábban Vilma királyné, ma Városligeti) fasor 42. alatti villaépületbe, mely 49 évig volt a vállalat székháza.

A vendégek egy csoportja

A terepi szeizmikus mérések már ugyanez év márciusában megkezdődtek Mezőkövesd határában. A kerek évforduló tiszteletére kiadott *A felszíni geofizikai kutatás 50 éve a kőolajiparban, a felszíni geofizika szerepe és jelentősége a hazai szénhidrogén-kutatásban* című kötet tiszteletpéldányait a vendégek kaphatták először kézhez. A könyv átfogó, gazdagon illusztrált képet ad a szervezet fejlődéséről, a vállalatnál alkalmazott technológiák történetéről, az 50 év alatt elért sikerekről és a vállalati élet „hullámvölgyeiről” is. A kötet tartalmaz tanulmányokat a 10 évvel ezelőtt alapított GES Kft. történetéről is, de tényleges történeti távlatára legérdekesebb része *A Geofizikai Szol-*

MOLNÁR Károly hozzászólása

OTTLIK Péter hozzászólása

KASZÁS László pohárköszöntője

gátlató Kft. elődeinek története 1993-ig címet viselő, a vállalat korábbi életét összefoglaló első, terjedelmében is legnagyobb fejezet, melynek szerzője MOLNÁR Károly, aki az 1952-es, Maszolajnál töltött nyári terepi egyetemi gyakorlat után 1954-ben friss diplomásként csatlakozott a vállalathoz és 1993-ban igazgatóként vonult nyugalomba.

A vendégek egy csoportja

A kötet további fejezetei:

- *Gravitációs és mágneses mérések (1963–1992)*. Szerzők: MOLNÁR Károly, KLOSKA Károly
- *A hazai kőolajipari geofizika geoelektromos kutatási tevékenysége (1963–1999)*. Szerző: NAGY Zoltán
- *A szeizmikus mérések földtani értelmezésének fejlődése (1952–1992)*. Szerző: POGÁCSÁS György
- *A szeizmikus terepi mérési technológia története (1972-től)*. Szerzők: GOMBÁR László, KÉSMÁRKY István
- *A digitális szeizmikus adatfeldolgozás története (1972-től)*. Szerzők: VÉGES István, GÖNCZ Gábor
- *A Geofizikai Szolgáltató (GES) Kft. tevékenysége napjainkig (1993-tól)*. Szerzők: GOMBÁR László, KÉSMÁRKY István, SZILÁGYI Lajos, VÉGES István.

A kötetet többek között a vállalat által kiadott jelentések és a munkatársak publikációinak listáját és egyéb fontosabb adatokat is tartalmazó bőséges függelék zárja csaknem 200

régi fényképpel.

Az ünnepi előadói ülésen dr. MESKÓ Attila foglalta össze az elmúlt 50 év szakmatörténeti fejlődését. Ezt követően dr. BODOKY Tamás köszöntője hangzott el, melyben — egyebek között — a Geofizikusok Egyesületével való kapcsolatokat méltatta. Hozzászólásukban MOLNÁR Károly és BALLA Kálmán — a Geoinform Kft. nyugalmazott igazgatója — egy-egy életüket meghatározó döntéséről szóltak. OTTLIK Péter, aki az alapító tagok egyike, mint egykori diák, a geofizikus-képzés megindításáról adott képet. Végezetül az emlékülés levezető elnöke, dr. DANK Viktor elevenítette fel a vállalathoz fűződő emlékeit.

A vendégek egy csoportja

Az előadásokat követő állófogadáson KASZÁS László mondott pohárköszöntőt, kiemelve, hogy a jubileum kettős, egyben a GES Kft. alapításának a 10 éves évfordulója is. A teljes időszak jelentős eredményeiért köszönetet mondott minden — jelenlevő és nem jelenlevő — kolléga szakmai alázattal és hivatástudattal végzett munkájáért. Reményét fejezte ki, hogy az elkövetkező időben is e példa és mérce alapján fog a vállalat tovább dolgozni. Pohárköszöntőjét a vendégeknek, munkatársaknak és partnereknek szóló jókívánságokkal zárta.

Késmárky István

A PRO GEOPHYSICA EMLÉKÉREM 2002. ÉVI KITÜNTETETTJEI

Most már hagyománnyá vált, hogy a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet (ELGI) és az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány (ELGA) által alapított PRO GEOPHYSICA EMLÉKÉREM ünnepélyes átadására minden évben Borbála napján (a bányászok védőszentjének napján), december 4-én kerül sor. Így volt ez most is. A Meghívó 14 órára hívta a kitüntetendőket és a már korábban kitüntetetteket, valamint mindazokat, akik jelenlétükkel meg akarták tisztelni az ünnepséget. Az ELGI igazgatója, dr. BODOKY Tamás köszöntötte az idén nyugdíjba vonuló munkatársakat is, és kisebb ajándékokkal kedveskedett nekik.

Az ünnepség kezdetére zsúfolásig megtelt az ELGI konferenciaterme. A Magyar Geológiai Szolgálatot (MGSZ) HATVANI Istvánné, a Gazdasági Hivatal vezetője és KAKAS Kristóf, a titkárság vezetője, a Magyar Állami Földtani Intézetet (MÁFI) pedig dr. BREZSNYÁNSZKI Károly igazgató képviselte.

Vendégeink az ünnepségen (dr. BREZSNYÁNSZKI Károly, KAKAS Kristóf, HATVANI Istvánné)

A Pro Geophysica Emlékérmeket dr. BODOKY Tamás és PÁLYI András, az ELGA kuratóriumának elnöke adta át.

A kitüntetettek megkapták *Báró Eötvös Loránd, a tudós fotográfus* című könyvet is.

A PRO GEOPHYSICA Emlékérem 2002. évi új birtokosai ábécé-rendben a következők:

GYÖRGY LAJOS

1948-ban született Budapesten. 1972-ben szerzett geofizikusi diplomát az ELTE Természettudományi Karán, majd a Geofizikai Intézet munkatársa lett.

GYÖRGY Lajos átveszi a Pro Geophysica-t az ELGI igazgatójától

Munkáját a Szeizmikus és Számítástechnikai Főosztályon kezdte. 1974-től az ELGI egyik szeizmikus csoportjának vezetője. Részt vett a digitális technika hazai bevezetésében, valamint az ELGI saját fejlesztésű szeizmikus műszereinek terepi alkalmazásában. 1976-tól az ELGI vibroszeiz csoportjának vezetője. Hazánkban — elsőként — vezetésével indult meg a vibroszeiz technika alkalmazása a szeizmikus kutatásban. Szakmai publikációi is a vibroszeiz mérések módszertani fejlesztéséhez kapcsolódnak.

1980–81–82-ben részt vesz az ELGI görögországi szeizmikus méréseinek irányításában, valamint 1986-ban az ausztriai vibroszeiz expedíció vezetésében.

1988–1993 között az ELGI Műszaki Osztályát vezette. 1994-től a Mérésügyi Főosztály helyettes vezetője. Feladata továbbra is a szeizmikus terepi kutatás feltételeinek biztosítása, valamint irányítása.

A Magyar Geofizikusok Egyesületének tagja.

HORVÁTH FLÓRIÁN

1934-ben született Budapesten. Az Eötvös József Gimnáziumban érettségizett 1952-ben. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetemen matematika-fizika tanári szakán végezte, tanári diplomát 1956-ban kapott.

Az 1956–57-es tanévben a kisbéri Táncsics Mihály Gimnáziumban tanított.

1957–62 között a Távközlési Kutató Intézetben dolgozott.

1962–71 között az OKL, ill. EFKI dolgozója.

1968-ban az Országos Atomenergiai Bizottság szervezésében *Nukleáris elektronika szakmérnöki* oklevelet szerzett.

1971-ben jött az ELGI-be a Mélyfúrás Geofizikai Főosztályra, ahol a Digitális és Középkarotázs Laboratórium vezetésével bízták meg.

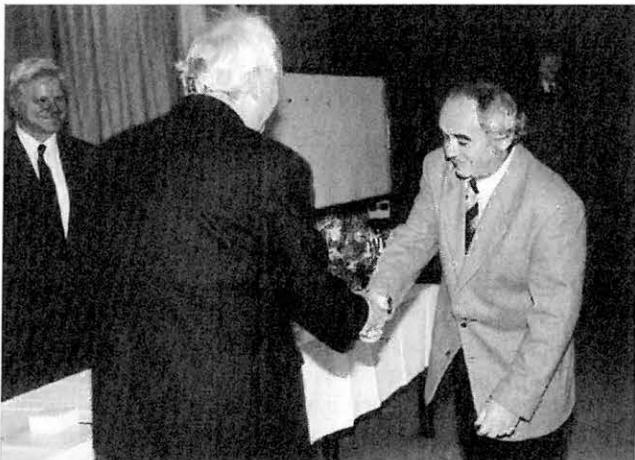
Mind munkatársaival, mind a külföldi partnereivel (NDK-beli és szovjet intézetek) jó szakmai kapcsolatot épített ki és eredményesen dolgozott az intézeti digitális technika és akusztikus karotázs fejlesztése és megvalósítása területén.

Később osztályvezetőhelyettes, majd 1983 közepétől 1990 végéig osztályvezető a Digitális Karotázsrendszerek Osztályán.

Több kitüntetés: Igazgatói dicséret (1972), Elnöki dicséret (1974), a Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója (1976), Kiváló munkáért (1984) birtokosa. 1991-ben nyugdíjba vonult.

JÁNVÁRI JÁNOS

1947-ben született a Szabolcs-Szatmár megyei Döge községben. A kisvárdai Bessenyei György Gimnáziumban érettségizett, geofizikus-mérnöki diplomát a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen szerzett 1970-ben. Azóta az ELGI-ben dolgozik.

JÁNVÁRI Jánosnak gratulál BODOKY Tamás igazgató. Elismerően nyugtázza az eseményt PÁLYI András, az ELGA elnöke

Szakmai tevékenysége a terepi kutatásokkal indult el. Több éven át szeizmikus csoportot vezetett, majd földtani értelmezői feladatokat végzett. A 70-es évek végén módszertani kutatásokban vett részt és szoftveres programfejlesztéssel is foglalkozott. 1977-ben villamosmérnöki diplomát szerzett a Budapesti Műszaki Egyetemen.

1984-től a hazai földtani kutatás terepi munkáit vezette.

1994-ben a Kutatásszervezési Főosztály vezetője lett, majd a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán szerzett, szakközgazdászdiploma után az intézet műszaki-gazdasági igazgatóhelyettesként az intézet gazdálkodását irányítja.

Több szakmai kitüntetés birtokosa.

Tagja a Magyar Geofizikusok Egyesületének.

MOLNÁR KÁROLY

1912. március 5-én született Budapesten. Reáliskolai érettségét 1932-ben tett, majd elvégezte a Ludovika Akadémiát, ahol 1936. augusztus 20-án hadnagyává avatták.

1951 májusában került az ELGI Földmágnese Osztályára. Tevékenységét terepi munkájával kezdte. A csoport elsősorban a Mecsekben, de más hegyvidéki területeken is a szelvény menti méréseket végezte. 1962–1968 között terepi csoportvezető és az említett méréseken kívül csoportjával besegített az országos áttekintő mérésekbe is, valamint kiértékelőként is dolgozott. Részt vett az országos földmágnese (ΔZ) térképsorozat szerkesztési munkáiban és közreműködött a légi mágnese felvételek feldolgozásában. Kollégái, munkatársai nagyon tisztelték precíz munkavégzéséért, emberségéért és jó humoráért.

Az örökifjú MOLNÁR Károly (túl a 90-en) átveszi a megszolgált kintüntetést BODOKY Tamástól és PÁLYI Andrásról

Kiváló munkájáért Igazgatói dicséretben részesült (1963), majd 1965-ben a Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója kintüntetést kapta.

A Magyar Geofizikusok Egyesületének alapító tagja.

1972 nyarán nyugdíjba ment, ám az Intézettől nem szakadt el azután sem.

SZABADOS LÁSZLÓ

1942. december 7-én született Tökölön. A gimnázium befejezése után Rádió-TV műszerész szakmát szerzett egy hadiüzemben, ahol repülő-navigációs rendszerek szerviz-ellátását végezte.

SZABADOS László láthatóan elégedett

1966 februárjában került az Intézethez mint terepi észlelő. Részt vett az akkor modernnek számító magnós analóg műszer terepi felkészítésében, majd terepi szervezőként és csoportvezetőként tevékenykedett.

1971-től 1984-ig a szeizmikus laborban műszerek javítását, szervizelését végezte. Közben 1980-ban felsőfokú geofizikus képesítést szerzett.

Új nyugdíjasaink: HAÁSZ József és SZEGVÁRI László a közepén lévő SZABADOS László Pro Geophysica-ját mustrálják

Rész vett — főleg keleti partnereknél — az ESS mérnökszeizmikus műszerek külföldi installálásában. Több expedíció résztvevője (Ausztria, Görögország, Törökország, Szlovákia, Kína és Szíria). Kétszer kapott igazgatói és egyszer elnöki dicséretet.

1984-ben került a Szeizmikus Főosztály Bányageofizikai Osztályára. Sok mérést végzett a magyarországi szén-, bauxit-, kőbányákban.

1994-ben megalakult a Mérnök-geofizikai Főosztály és itt lehetőség nyílt számára új műszerek, eszközök fejlesztésére, létrehozására. (pl. sokcsatornás hidrofons szonda- vonat, ultrahangos adó-vevő stb.)

Az utóbbi öt évben az intézet Közalkalmazotti Tanácsának elnöke.

SZONGOTH GÁBOR

1971-ben végezte el az ELTE TTK geofizikus szakát, és attól kezdve 27 évig az ELGI Mélyfúrási Geofizikai Főosztályán dolgozott. Kezdetben az ELGI-ben a mélyfúrás-geofizikai mérések számítógépes kiértékelésével foglalkozott, részt vett az OKGT részére készülő KÉR (Karatás Értelmezési Rendszer) fejlesztésében. 1975-ben a Kísérleti Karotázs Osztályra (KKO) került, ahol megismerkedett a terepi mérésekkel. Az első magyarországi, ELGI fejlesztésű digitális berendezés (K-3000) geofizikus észlelője lett. Feladata az új berendezés terepi mérésekre alkalmassá tétele volt. Magyarországon először vált lehetségessé akusztikus hullámkép és spektrális természetes gamma felvételeket készíteni és a mérési adatokat mágnesszalagon rögzíteni.

Később terepi csoportvezető lett. Részt vett a KD-20 és különösen a MOLE (KD-80) mikroprocesszoros berendezések tervezésében és egyedi gyártásában, irányította a berendezések terepi tesztelését és üzembe helyezését. Számos alkalommal vett részt a Szovjetunióban és más szocia-

lista országokban karotázszerendezések bemutatásán és átadásán.

A Pro Geophysica-érméseket és „új nyugdíjasainkat” köszönti az ELGI igazgatója

A KKO vezetőjeként irányította az ott folyó módszertani munkákat: gerjesztett potenciál, guard laterolog, természetes gamma spektrum, akusztikus hullámkép, sűrűség és neutron-porozitás eszközök tervezését, hitelesítését, kísérleti mérések végzését, feldolgozását és értelmezését. 1987–88-ban, Németországban a KTB (Kontinental Tief Bohrung) sikeres gerjesztett potenciál méréseit irányította. 1991-ben az iráni uránkutató expedíció egyik vezetője volt. 1993-ban a Vállalkozási Főosztályra került, ahol a megszűnő állami támogatás ellenére, vezetésével a piaci viszonyok között is tovább fejlődött a mélyfúrás-geofizikai mérőrésszel, amely 1998 májusától Geo-Log Kft. néven kivált az ELGI-ből. Az utóbbi években főleg vízkutatással, kútvizsgálatokkal és az üveghutai radioaktív hulladéktároló földtani-geofizikai kutatásával foglalkozik. Számos cikke és előadása volt ezekben a témakörökben.

1969-ben lépett be a Magyar Geofizikusok Egyesületébe, 10 éve a Jelölő Bizottság tagja.

1990-ben az SPWLA európai tagozatának budapesti szimpóziumán a műszerkiállítás rendezője.

TÍMÁR ZOLTÁN

1951-ben született a Békés megyei Hunya községben. Középiskolai tanulmányait a gyomai Kiss Lajos Gimnáziumban és Szakközépiskolában, egyetemi tanulmányait a Miskolci Nehézipari Egyetemen végezte, ahol 1974-ben bányamérnök (geofizikusmérnök) diplomát szerzett. Azóta az ELGI-ben dolgozik. Intézeti pályafutását a Mélyszerkezet-kutató Osztályon kezdte.

1974–1975 között az I/2-es szeizmikus csoportnál gyakornok és általános szakmai helyettes volt. A csoport első sorban az akkori OKGT részére végzett szénhidrogén-kutató méréseket.

1976-tól 1981-ig a szeizmikus csoport vezetője. Az intézet expedíciós tevékenységei miatt (1979–81) megszervezte a jelenlegi „dekádrendszerű” mérési időszakokat és megismerte a szeizmikus gyakorlati mérések teljes vertikumát.

1981-ben az intézet központjában a digitális feldolgozás: az R-35-ös számítógépen az SzCSz-3 programrendszer elindítása és korszerű adatfeldolgozás kialakítása volt a feladata.

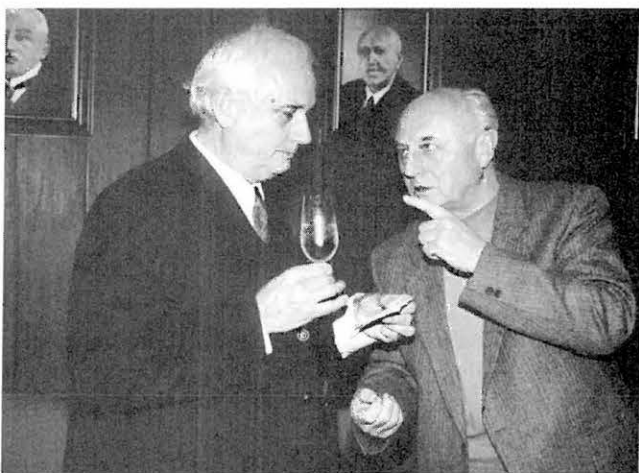
1983-ban a Feldolgozó Csoport vezetésével bízták meg. 1985–1986-ban az Elméleti Osztályon az R-10, -11 és R-35-ös számítógépeken folyó digitális szeizmikus feldolgozási munkákat irányította.

Három szeizmikus. Az elismerést TÍMÁR Zoltán kapja

1986 és 1989 között az Elméleti Osztályt vezette.

1989–1993 között feladata a különböző osztályok szakmai-gazdasági koordinációja volt. A társadalmi-gazdasági átalakulásoknak megfelelő hardver-szoftver rendszerek kialakítása, valamint a változások során elavuló rendszerek zavarmentes felszámolásával foglalkozott.

A volt igazgató, dr. MÜLLER Pál tanácsot ad utódjának (vagy figyelmezteti?...)

1993–1994-ben a Vállalkozási egység vezetője.

1994-től a Geofizikai Mérési Főosztályt vezeti.

1995-ben elvégzi a Pénzügyi és Számviteli Főiskolát, ahol szakközgazda diplomát kap.

Elsődleges szakterületei: terepi mérések, számítástechnika, digitális adatfeldolgozások, vezetés-szervezés-elemzés.

Több szakmai kitüntetés birtokosa.

A Magyar Geofizikusok Egyesületének tagja.

Baráth István

SZAKMAI NAP SZOLNOKON

A Magyar Geofizikusok Egyesületének Alföldi Csoportja *A mélyfúrás geofizika/petrofizika lehetőségei és a velük szemben támasztott igények a fluidumbányászatban, avagy Az integrált szénhidrogén-kutatás, -termelés (E&P), különös tekintettel a petrofizikai információszerezésre és felhasználására (alkalmazására)* címmel szakmai napot rendezett Szolnokon a Technika Házában 2003. április 29-én, amely a mélyfúrás geofizika/petrofizika olajipari helyzetével, eredményeivel foglalkozott. Az érdeklődés nagynak tekinthető (55 fő résztvevő), hiszen Miskolcra, Nagykanizsára és Budapestre is voltak szakemberek. A szóbeli előadásokat részletesebb poszterek támogatták.

A szakmai nap az alábbi témákkal foglalkozott:

- szelvényezések (MWD, LWD, WL, ...);
- mintavételezés (mag, fluidum);
- rétegmegnyitás;
- réteggkizárás kábeles eszközzel;
- szelvényértelmezés/ petrofizikai értelmezés;
- modellezések;
- speciális eljárások;
- korszerű kútépítés/kútkiképzés/átképzés;
- fúrások/kutak ipari-kereskedelmi értékének megállapítása;
- tárolójellemzés (készletszámítás és művelési szimuláció megalapozása, ...);
- rétegszerkentés;
- geofizikai (AVO analízis, ..) támogatás;
- geológiai (formációjellemzés, ...) támogatás.

A nap programja a következő volt:

- LIPTÁK Ernő, az MGE ACS társelnöke: Megnyitó;
- dr. KISS Bertalan: A mélyfúrás geofizika/ petrofizika és a velük szemben támasztott követelmények a fluidumbányászatban;
- dr. GEIGER János: A bizonytalanság (uncertainty) megjelenítése a tárolóleírásban;
- BARTHA Attila, BONCZ László, SÉLLEI Csaba: Új kutatási eredmények Tóalmás és Nagykáta térségében;
- BOCK János: Speciális kútgeofizikai műveletek;
- dr. TÓTH József: C/O szelvényezés és első eredményei;
- BÖSZÖRMÉNYI István: A rétegmegnyitás korszerű eszközei;
- Vita, beszélgetés, poszterek megtekintése.

A kiállított poszterek:

- VARGÁNÉ TÓTH Ilona: Petrofizikai eredmények homokkő tárolókban;
- dr. TÓTH József: Üreges karbonátos tárolók értelmezési problémái;
- SZALAINÉ BÁNLAKI Emília: Kútgeofizikai szelvényezések és eredményeik;
- dr. KORMOS László: A rétegszerkentés/repesztés megalapozása (Composite Log);
- dr. BALOGH Iván: Litosztratigráfiai egységek (formációk) mélyfúrás geofizikai jellemzői;
- KRASZNAVÖLGYI Tamás: Petrofizikai dokumentációk (Kompozit szelvény);
Nuclear Magnetic Resonance (NMR).

Kiemelhető az előadásokból, hogy elsősorban a szakterület újdonságait mutatták be:

- az akusztikus teljes hullámkép, a nukleáris mágneses rezonancia és a szén-oxigén szelvényezés (mint a XXI. század szelvényei), valamint alkalmazásuk eredményei és tapasztalatai;
- a bizonytalanság (uncertainty) megjelenítése a tárolók leírásában;
- speciális kútgeofizikai műveletek (bridge plug — cementdugó elhelyezés);
- a rétegmegnyitás korszerű eszközei.

A tervezett programban némi módosulás történt, mivel ÁBELE Ferenc akadályoztatása miatt A petrofizika és a szeizmika eredményeinek integrációja című előadás elmaradt, helyette BARTHA Attila–BONCZ László–SÉLLEI Csaba szerzőktől Új kutatási eredmények Tóalmás és Nagykáta térségében címmel egy eredményes szénhidrogén-kutatási programról, munkáról hallhattunk beszámolót.

Az előadások tanulságait (az újdonságok bemutatása mellett) abban lehet összefoglalni, hogy a gazdasági kényszer (egyre több kőolaj és földgáz szükséges, minél olcsóbban)

- új eszközök, módszerek fejlesztését követelte ki, így pl. az olajkihozatal, illetve hozamnövelő fúrásokban az MWD/LWD és az IMAGE szelvényezéseket;
- a tárolók pontosabb jellemzésére igényli a „XXI. század szelvényeit” és a valószínűségi változók alkalmazását;
- új értelmezési technikákat, technológiákat követel meg, amelyekkel egyes esetekben olcsón, eredményesen pótolhatók, helyettesíthetők a korszerű, de drága eszközök, módszerek;
- speciális kútgeofizikai műveleteket és a rétegmegnyitás korszerűsítését kívánja meg, hogy tovább csökkenthetők legyenek a kút kiképzések és átképzések költségei;
- a szénhidrogén-tárolók pontosabb leírására, jellemzésére az egyre több statikus tulajdonságon túl igényli a dinamikus jellemzők meghatározását is;
- a mélyfúrás geofizika/ petrofizika fejlődése, relatív olcsósága, eredményessége és folytonossága révén lehetővé tette a drága és diszkrét (magfúrások, rétegvizsgálatok, ...) információszerező eljárások háttérbe szorítását.

Az eredmények igazolják, bizonyítják, hogy a Geoinform szolgáltatásai (szelvényválasztéka) és a petrofizika szakembereinek ismeretei, szaktudása és az alkalmazott szelvényértelmezési technikák, technológiák nemzetközi színvonalú (szintű) eredményeket és dokumentációkat biztosítsanak a MOL Rt. KTD számára!

Mindez annak ellenére sikerült, hogy az alkalmazott szelvényválaszték nem tartalmaz extrákat és a petrofizika szakembereinek létszáma nem túl magas! Természetesen mindez nem jelenti azt, hogy nincs szükség a szelvényező berendezések és eszközök modernizálására, illetve az információszerező módszerek bővítésére. Szükséges ezenkívül a petrofizikusok folyamatos továbbképzése, a megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Új szemlélet szükségeltetik:

- a komplex felépítésű tárolók jellemzése területén;
- az adatok, információk hierarchiája tekintetében;

— a mérési és a számított adatok pontosságának megítélésében („nincs pontos mérési adat, minden mérési adat hibával terhelt, de a semmi ötletszerű becslése mindig több, mint a teljes bizonytalanság kristálytisztá kirajzolódása”, azaz egy szakembernek nem szabad arra hivatkoznia, hogy nincs pontos adat, mert ilyen soha nem is lesz, képesnek kell lennie becsülni az adott adatok, információk alapján a lehető legpontosabbat);

— a valószínűségi változók kezelése, alkalmazása vonatkozásában.

A résztvevőkön és az előadókon túl köszönet illeti a Geoinform Kft.-t a támogatásért és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei MTESZ-t a Technika Háza rendelkezésre

bocsátásáért, amely kulturált körülményeket biztosított a szakmai nap résztvevői számára.

Kiss Bertalan,
az MGE ACS titkára

Utóirat:

A fentiekén túl nagy elismerést érdemel az MGE ACS a szakmai nap megszervezéséért, személy szerint dr. KISS Bertalan és kollégái nélkül nem jöhetett volna létre a rendezvény.

Bock János,
a Geoinform főmérnöke

AZ EÖTVÖS LORÁND GEOFIZIKAI ALAPÍTVÁNY 2002. ÉVI KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉSE

A Fővárosi Bíróság, az általa 8.Pk.64305. nyilvántartási számon (1990. november 30.) bejegyzett *Eötvös Loránd Geofizikai Alapítványt* az 1997. évi CLVI. tv. 22. § (3) bekezdés alapján 12.Pk.64305/6. nyilvántartásba vételi számon (1999. december 08.) közhasznú szervezetté minősítette. A közhasznú szervezet a fent megnevezett törvény 19. § (1) bekezdés alapján köteles, éves beszámolójának jóváhagyásával egyidejűleg, *közhasznúsági jelentést* készíteni.

19638902

Számszerű számsor vagy adatszám

ALAPÍTVÁNY MEGNEVEZÉSE: *Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány*
ALAPÍTVÁNY Címe: *1145 Budapest Cölömbös u 14-23*

EGYSZERES KÖNYVVITELT VEZETŐ ALAPÍTVÁNYOK KÖZHASZNÚ BESZÁMOLÓJÁNAK MÉRLEGE

2002 ÉV

adatok E Ft-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyettesítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Befektetett eszközök (2-4. sorok)			
2.	I. IMMATERIÁLIS JAVAK			
3.	II. TÁRSULI ESZKÖZÖK			
4.	III. BÉLYÉKTÉLT PÉNZÜSTY ESZKÖZÖK			
5.	B. Forgóeszközök (5-8. sorok)			
6.	I. Készletek			
7.	II. Végvetések			
8.	III. ÉRTÉKPAPÍROK	29000		35000
9.	IV. PÉNZESZKÖZÖK	7040		7693
10.	ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN (1-8. sorok)	36040		34693
11.	C. Saját tőke (12-14. sorok)	36040		34693
12.	I. INDULÓ TŐKE	6000		6000
13.	II. TŐKEVAGYOS	30173		30598
14.	III. TÁRSULI ERŐDMÉNY	467		- 1905
15.	D. Tartalék			
16.	E. Céltartalék			
17.	F. Kötelezettségek (18-19. sorok)			
18.	I. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK			
19.	II. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK			
20.	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZESEN (11 + 15 + 18 + 19. sorok)	36040		34693

Közzététel: Budapest 2003. 01. 13.

Eötvös Loránd
Az alapítvány vezetője

EGYSZERES KÖNYVVITELT VEZETŐ ALAPÍTVÁNYOK KÖZHASZNÚ BESZÁMOLÓJÁNAK EREDMÉNYLEVEZETÉSE

2002 ÉV

adatok E Ft-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyettesítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Összes közhasznú tevékenység bevétele (2-7. sorok)			
2.	I. Közhasznú célú működéséből kapott támogatás			
3.	a. Állami támogatás			
4.	b. Helyi hatóságoktól, más szervezetektől			
5.	2. Pályázati, áru-árfolyam támogatás			
6.	3. Közhasznú tevékenységéből származó bevétel			
7.	4. Egyéb bevételek	3326		2412
8.	B. Vállalkozási tevékenység bevétele (9-10. sorok)			
9.	5. Részleti kereskedelmi tevékenység bevétele			
10.	6. Egyéb vállalkozási tevékenység bevétele			
11.	C. Összes bevétel (1-8. sorok)	3326		2412
12.	D. Közhasznú tevékenység költségei			
13.	E. Vállalkozási tevékenység költségei			
14.	1. Szociális célú (20. évszázadi) tevékenység költsége			
15.	2. Egyéb célú szociális tevékenység költsége			
16.	F. Összes tevékenység költség (12-15. sorok)	2859		4317
17.	G. Penninghasznhoz nem kapcsolódó költséghelyettesítések			
18.	H. Adózás előtti eredmény	467		- 1905
19.	I. Adófizetési kötelezettség	467		0
20.	J. Tárgyévi eredmény (18-19. sorok)	467		- 1905

Tájékoztató adatok (E Ft-ban)

Megnevezés	Összeg	Megnevezés	Összeg
A. Személyi jellegű ráfordítások		B. Anyagjellegű ráfordítások	
beruhozás		C. Értékpapírkénti leírás	
szolgáltatás	82	D. Egyéb költségek, ráfordítások	160
hatalmát		E. A szervezet által nyújtott támogatások	4044
személyi jellegű egyéb költségek		előző évből származó, által nyújtott támogatások	
Árnyéki jellegű költségek kiemelve	31		

Közzététel: Budapest 2003. 01. 13.

Eötvös Loránd
Az alapítvány vezetője

Számviteli beszámoló

A 219/1998. (XII. 30.) kormányrendelet szerint az Alapítvány egyszerűsített beszámoló készítésére kötelezett. A hivatkozott rendeletnek megfelelően elkészítettük, és mellékeljük a beszámoló alapjául szolgáló 2002. évi mérleget és eredménykimutatást.

Az Alapítvány nem részesült költségvetési támogatásban a beszámolási időszakban.

Kimutatás a vagyon felhasználásáról

A vagyon változását mutatja be a mellékelt táblázat, amely a mérleg forrásoldalának a 219/1998. (XII. 30.) sz. kormányrendelet szerinti tagolásában készült. A táblázat bemutatja az Alapítvány forgóeszközeinek és saját tőkeállományának — beleértve az alapítói vagyon mértékét is — helyzetét 2002. december 31. állapot szerint. Értékpapírjaink 62,1%-ban kamatozó kincstárjegyekben, 27,3%-ban K&H Bank által kezelt alacsony kockázatú alapokban és 10,1%-ban a K&H Bank által kezelt, kockázatot hordozó alapokban történt befektetéseket testesítenek meg.

Kimutatás a cél szerinti juttatásokról

Kiadásaink közül azokat a tételeket soroljuk ide, amelyek az Alapítvány Alapító Okiratában megfogalmazott célok megvalósításával kapcsolatosak:

— Tudományos tevékenység, kutatás	1 053 690 Ft
— Nevelés, oktatás, képességfejlesztés	69 200 Ft
— Kulturális örökség megóvása	388 740 Ft
— Műemlékvédelmi közhasznú tevékenység	<u>2 532 072 Ft</u>
<i>összesen</i>	<i>4 043 702 Ft</i>

Az Alapítvány a 2002. évben költségvetési szervtől vagy alaptól nem kapott támogatást.

Az Alapítvány vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatás

Az Alapító Okiratnak megfelelően, semmilyen juttatásban nem részesültek a tisztségviselők.

Beszámoló a közhasznú tevékenységről

Az Alapítvány 2002. évi működését az Alapszabályában rögzített és a fentiekben részletezett közhasznú tevékenységek végzése jelentette (tudományos díj, az ELGI történetét bemutató könyv elkészítése, konferenciákra történő utaztatás, Eötvös Loránd munkásságát követő, — tudománytörténeti értékű — geofizikai mérőműszerek rekonstrukciója és bemutatása).

Az Alapítvány tárgyévi gazdálkodása zökkenőmentes volt, minden számláját határidőre kifizette, készpénzforralmában fennakadás nem volt, vállalkozási tevékenységet nem folytatott.

Budapest, 2003. március 28.

*az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány
kuratóriuma*

KÉT KONFERENCIA

2003 első felében két nagy európai konferencián is volt szerencsém részt venni: az EGS (European Geophysical Society), valamint az EUG (European Union of Geosciences) AGU-val (American Geophysical Union-nal) közös tudományos konferenciáján Nizzában, majd két hónappal később a EAGE 65. konferenciáján és műszerkiállításán Stavangerben. Bizonyára mindkét rendezvényről jelenik meg részletes beszámoló a Magyar Geofizikában. Ennek az írásnak a célja mindössze egy visszatekintő összehasonlítás, amiből talán egy előretételezés is felsejlik.

Valamikor a nyolcvanas években mindkét konferencia (akkor EGS, illetőleg EAEG Annual Meeting néven) nagyjából azonos létszámú volt: az elsőt az általános, a másodikat az alkalmazott geofizika fórumaként tartották számon. Az EGS-nél (feltehetően az amerikai AGU hatására) a geofizika fogalma rendkívül kiszélesedett, s ma már a lehető legszélesebb értelmű föld- és űrtudomány-fizikát jelenti. 1989–1991 között, a közép- és kelet-európai rendszerváltozások hatására jelentősen megugrott a résztvevők száma, és a létszám azóta is egyre emelkedik. Emellett az EUG is szervezett tudományos összejöveteleket. Az EGS és az EUG versengésében fordulópontot jelentett, hogy a német vezetésű EGS egyszer csak a francia Azúrpartra, Nizzába tette át rendezvényeinek helyszínét, majd 2003-ban az AGU-val közösen szervezett konferenciát. Az EUG emiatt lépéskényszerbe került, és 2002-ben kimondták az EGS-ből és az EUG-ból alakult új szervezet, az EGU (European Geosciences Union) megalakulását. A nizzai összejövetel lényegében már az új EGU és az AGU közös konferenciája volt.

A valamikori EAEG-ből (European Association of

Applied Geophysicists-ből) ezalatt EAGE (European Association of Geoscientists and Engineers) lett, de a kezdetben jelentéktelennek tűnő névváltozásnak következményei ma már nyilvánvalók és mélyrehatóak: az EAGE-konferencia egyértelműen az olajipar seregszemléjévé vált. Noha a résztvevők száma ott is nőtt, nem látni több geofizikust, mint amennyi a nyolcvanas évek közepén megfordult az EAEG-konferenciákon. Az EAGE-n belüli szervezeti átalakulások tovább folytatódnak: a szervezet az EEGS-t (Environmental and Engineering Geophysical Society-t) is elnyelni látszik.

A két konferencia kiállítás része is eltérően alakult: az EAGE műszerkiállítása Stavangerben pazarlóan gazdag volt (a norvég király megtisztelő látogatása is feltehetően az olajdollároknak, és nem a tudománynak szólt), de feltűnő volt a könyvkiadók hiánya: mindössze az egyesületek kiadói voltak jelen. Nizzában ugyanakkor a könyvek álltak az egyébként jóval szerényebb méretű és kivitelű kiállítás középpontjában.

A szervezés egyébként mindkét helyen csapnivaló volt. A nizzai poszterkiállítás a bőség zavarát és anarchiáját idézte (8 ezer posztert mutattak be 5 nap alatt); Stavangerben a viszonylag kevés poszter bemutatásának túlbürokratizált szervezése volt furcsa. A hasonló jellegű szekciók átfedésének megelőzésére egyik szervezőbizottság sem fektetett súlyt: a tudományos turizmus profitjának learatása mindkét helyen előrébbvaló szempontnak bizonyult.

Stavangerben az arcok nagy része ismerősnek tűnt, Nizzában pedig annyian voltunk, hogy sok ismerőssel egy hét alatt sem sikerült összefutni: egy hét alatt 11 ezer résztve-

vőt regisztráltak. Az amerikaiak jövőre nem jönnek Nizzába, így a jövőben tartósan mintegy 6-8 ezer fő részvételére lehet számítani. Stavangerben körülbelül 1500-an lehetünk jelen, 2004-ben Párizsban legfeljebb duplázódás várható, tehát tartósan és hosszú távon az EGS+EUG=EGU-konferencia ígérkezik a nagyobb méretű eseménynek.

Egy bizonyos: a sokszínűségnek, a multidiszciplináris jellegnek tulajdoníthatóan az európai PhD-hallgatók (azaz a jövő kutatói) 2003-ban az új EGU-ra szavaztak. (Nizzában a legkellemesebb meglepetés volt a szép számban megjelent magyar doktori hallgatókat látni, még akkor is, ha legtöbbször nem magyar, hanem külföldi egyetem színeiben érkezett.) Úgy néz ki, hogy — a mammutrendezvények

minden hátránya és a néhány száz fős szakrendezvények nagyobb tudományos hasznossága ellenére — a földtudományok terén a közeljövőben várhatóan az EGU összejövétele lesz a tudományos megméretés első számú európai fóruma.

Az EAGE tehát a geofizika számára beszűkülni, az EGU pedig kiszélesedni látszik, de egyik konferencia sem az már, ami korábban volt. Egyfelől a teljes kiürülés, másfelől a totális káosz jelent meg reális veszélyként. Mindkettőt egyformán komolyan kell venni.

Szarka László

KÖNYVISMERTETÉS

2002-ben három olyan könyv jelent meg, amely szélesebb szakmánk egy-egy érdekes területébe enged betekinteni. Mindhárom könyv szerzője dr. HORN János. A könyvek kereskedelmi forgalomba nem kerültek.

Az első könyv

Egy szakma tündöklése és hanyatlása

avagy hogyan látják a szénbányászat elmúlt 50 évét azok, akik művelték és irányították.

A könyv kétségtelenül legértékesebb (és legnagyobb részt kitevő) fejezetei a vállalati vezetők visszaemlékezései. Tíz vezető vállalta (néhány nem) a hozzá tartozó bányák „életének, és agonizálásának, halálának” bemutatását, amely fájdalmas, de olvasói szempontból rendkívül érdekes értékelés.

Hasznos ismereteket nyújt és tanulságos a *Magyarországi széntermelési adatok c. grafikon*.

A másik könyv

A földtan és a bányászat Kossuth-, Állami és Széchenyi-díjasai 1948–1999.

A könyv áttekintést ad a címben megjelölt három igen jelentős kitüntetés rövid történetéről, az arra vonatkozó jogszabályokról, a javaslattevő bizottságok történetéről, pontos listát (a kapott díj neve — fokozata — adományozás éve; munkahely; foglalkozás; az odaítélés rövidített indoklása) a kitüntetettekről.

Figyelemre méltóak a korabeli sajtóban megjelent híradások néhány kitüntetett életéről.

Az összesítő táblázatban megtudhatjuk, hogy 1948–1999 között szakmánkban összesen 179-en részesültek az említett három legmagasabb állami kitüntetésben.

A harmadik könyv találon a

Képeslap-bányászat

címet viseli.

Ritka élvezet átlapozni a könyv szebbnél szebb, különleges képeslapjait, a jól átgondolt, egységes szemléletű (a képeslap megnevezése; postabélyegző, dátum; kiadó; szöveges kiegészítés a képeslap által megjelenített helyhez) anyagot.

Aki a könyvet kezébe veszi, olyan dolgokat tud meg röviden a bányászat történetéről, amely nemcsak gazdagítja ismereteinket, tiszteletet parancsol bányászaink iránt, de a szerző iránt is, aki a bevezetőben leírtak szerint sem pénzt, sem fáradságot nem sajnált a könyv anyagának összegyűjtésekor.

A könyv ábécérendben mutatja be a sok képeslapot, de Dorog, Pécs, Salgótarján, Selmezbánya, Sopron Tatabánya kiemelten szerepel a képeslaptárban. Ismerve e helyek jelentőségét a szénbányászat múltjában, nem véletlenül alakult így, s nem a szerző külön vonzódása, elfogultsága eredményezte.

A szerző, dr. HORN János — életútja a könyvek hátoldalán (vagy az utolsó oldalon) röviden megtalálható — hiányt pótol, szorgalmas, kitartó, áldozatkész munkájával.

Mindhárom könyv értékes — egyetemistáinknak kötelező olvasmánynak ajánlom —, hiszen az érdeklődőt sok fáradságtól menti meg, miközben a múlt tisztelete iránt pótolhatatlan élménnyel gazdagítja.

Geofizikusainknak, szakmabelieknek őszinte szívvel és meggyőződéssel ajánlom mindhárom könyvet.

Sajnálom, hogy e könyvek kereskedelmi forgalomba nem kerültek.

Baráth István